

ИТНИ РЕФОРМСКИ ПРИОРИТЕТИ

статус до 31 декември 2015 год.

легенда

● реализирано ● не се спроведува или спроведените мерки се спротивни со приоритетот ● спроведените мерки не се во насока на исполнување на приоритетот ● во тек

1. Владеење на право и правосудство

А. Правосудство

- Деполитизација на назначувањето и унапредувањето на судии и обвинители, не само теоретски, туку во практиката, врз основа на транспарентни, објективни критериуми, засновани строго на заслуга, применети со транспарентна и отворена постапка
- Воспоставување на усогласен систем за управување со учинокот, заснован и на квалитативни, освен на квантитативни стандарди, како основа за сите одлуки за кариера
- Да се отстранат оние елементи од системот за дисциплински постапки и разрешување на судиите кои сега ја нарушуваат судската независност, и во законодавството и во практиката
- Да се обезбеди професионалност на Судскиот совет, во практиката, а не само во теоретски (т.е. јасно и предвидливо тестирање за примена на законската обврска за “истакнат правник”)
- Да се зголеми проактивната улога на Судскиот совет и највисоките судови, за да се заштитат судиите од мешање во нивната независност (преку подобрени комуникациски стратегии и преку решително дејствување по жалбите за мешање или притисок)
- Да се унапреди квалитетот на обуката, буџетот и автономијата на Академијата за судии и обвинители (и да се поттикне испраќањето на национални судии на стаж во ЕСЧП)
- Да се обезбеди објавување на сите судски пресуди во јасни рокови определени со закон (и да се обезбедат целосни можности за пребарување и олеснет пристап)
- Да се изгради успешно досие за вкупната должина на постапките со посебен фокус на „старите предмети“
- Да се обезбеди брзо извршување на сите пресуди на ЕСЧП против државата (особено преку развивање практични и ефективни мерки за секоја категорија на предмети)

Б. Функционален судски и парламентарен надзор над следењето на комуникациите

- Да се обезбеди појасно одвојување на мандатите и прописите кои се однесуваат на следењето на комуникациите, од една страна - за кривични истраги, а од друга страна - за безбедносни цели
- Да се отстрани посредничката функција на УБК како „чувар“ на активностите на следење од страна на органите со посебни овластувања (полиција, царина, финансиска полиција)
- Да се отстрани директниот пристап на УБК до техничка опрема што овозможува следење на комуникацискиот сигнал на телекомуникациските оператори (на пример целосно отстранување на практичната и техничка способност на УБК за директно зафаќање на комуникациите)
- Да се појасни во законот и во практиката телекомуникациските оператори да смеат да активираат и пренасочуваат сигнали кон надлежните агенции за спроведување на законот (полиција, царина, финансиска полиција), или безбедносните агенции (УБК, Агенција за разузнавање и Воената служба за безбедност и разузнавање при Министерството за одбрана) само со претходно добивање на релевантен судски налог и само за законско следење
- Да се воведат алатки за управување со ризици за насочување и водење на сите разузнавачки операции, како и за зајакната безбедност и складирање на податоци
- Да се обезбеди соодветна обука на вработените за заштита на податоци, темелни права, професионална етика и интегритет
- Да се обезбеди итно и редовно заседавање на соодветните парламентарни комисии за следење на комуникациите и за безбедност и контраразузнавање, како и нивно непречено функционирање
- Да се обезбеди овие комисии да функционираат во согласност со нивните законски должности за известување, како и да им се овозможи да ги добиваат непречено потребните податоци, сведоштва, техничка помош и пристап, неопходни за да ги подготвуваат извештаите

В. Независни регулаторни, контролни и надзорни тела

- Да се обезбеди доволна автономија на независните регулаторни, контролни и надзорни тела, не само теоретски туку и во практиката, со цел тие да дејствуваат ефективно и без политички притисок. Ова бара не само проактивни напори од самите тела, но и политичка волја на сите други чинители да им дозволат да ги извршуваат нивните функции како што е предвидено со закон, вклучително и преку доделување на доволно финансиски средства
- Да се обезбеди членството во независни регулаторни тела да се заснова на стручни способности, стручно искуство соодветно за областа и компаративна предност при изборот/именувањето
- Да се обезбеди сите државни органи да ги почитуваат препораките на Народниот правобранител и другите советодавни тела, со целосно почитување на законот и принципот на отчетност
- Да се обезбедат ефикасни законски санкции за неисполнување на барањата и препораките на независните тела
- Да се обезбеди Канцеларијата на Народниот правобранител да се регулира целосно во согласност со Париските принципи

Г. Лустрација

- Да се разрешат сериозните недостатоци и да се ревидира/повлече Законот за лустрација и неговото спроведување (особено имајќи го предвид *amicus curiae* мислењето на Венецијанската комисија) во однос на временските ограничувања, заштитата од политички, идеолошки или партиски причини кои се користат како основи за лустрација; исклучување на лица на приватни или полуприватни позиции и посилна заштита на идентитетот на субјектите до конечната судска одлука)

Д. Антикорупциски политики и законодавство

Да се воспостави веродостојно досие за корупција на високо ниво, така што тела за спроведување на законот и надзорни тела да имаат доволно автономија да дејствуваат независно во согласност со законот (веродостојноста на сегашното досие е нарушена поради отсуство на одреден број предмети од висок профил од претходните години)

Целокупната борба против корупција треба да биде зајакната

Да се подобри проверката на изјавите за конфликт на интереси и анкетните листови на избраните и именуваните функционери преку воспоставување на централен регистар на такви лица

Да се работи со експерти од ГРЕКО за да се воспостави нов, сеопфатен механизам за заштита на укажувачи во склад со последните препораки на Советот на Европа и најдобрите европски практики

2. Деполитизација на јавната администрација

Стриктно да се спроведува новата законска рамка, Законот за административни службеници и Законот за вработени во јавниот сектор, со целосно почитување на принципите на транспарентност, заслуга и правична застапеност

Политиките за вработување треба да ги следат принципите на транспарентност, заслуга и правична застапеност во јавната служба преку отворени постапки. Не треба да има понатамошни вработувања без почитување на правилата

Да се стави мораториум на Законот за трансформација на привремени вработувања во постојани позиции се додека принципот на заслуга не е целосно запазен во процесот на трансформација

Да се дадат бројки за сите вработени јавни службеници во сите владини министерства, агенции и други тела, поделени по сектори

3. Изборна реформа

Да се заврши изборната реформа во склад со препораките на ОБСЕ/ОДИХР и на Венецијанската комисија, вклучително и да се зголеми опсегот и можностите да се поднесуваат приговори и жалби, обезбедувајќи доволна раздвоеност меѓу активностите на државата и политичките партии и обезбедување двоупартиски пристап на изборните тела на сите нивоа.

Да се направи ревизија на Избирачкиот список во согласност со препораките на ОБСЕ/ОДИХР, да се оцени точноста и комплетноста на податоците за гласачите, особено во однос на можни двојни гласачи; гласачи регистрирани одделно со податоци од лична карта и податоци од пасош; и адреси со голем број на регистрирани гласачи. Да се идентификуваат области за можно подобрување во точноста на податоците за гласачите. Да се ревидира и соодветно да се подобри точноста на избирачкиот список

4. Спроведување на препораките на Анкетната комисија за настаните од 24 декември

Да се спроведат препораките на Анкетната комисија од 2013 година во однос на подобро функционирање на Собранието и распоредувањето на неговата работа

5. Медиуми: Слобода на изразување

А. Јавен радиодифузен сервис

Да се обезбедат видливи докази за тековни реформи во јавниот радиодифузен сервис во однос на политика, организација, едукација и уредништво, насочени кон адресирање на критиките кои беа редовно искажувани во минатото во однос на недостигот на политичка независност, недостигот на урамнотежено известување, како и обезбедување информативна, висококвалитетна содржина

Б. Владино рекламирање

Да се воспостават строги правила за владино рекламирање засновани на транспарентни, објективни и недискриминациски критериуми

Да се обезбеди целосна транспарентност на владиното рекламирање (не само во однос на трошењето на јавните финансии, туку и во однос на примателите и содржините)

Да се развие механизам за неплатени објави на јавниот сервис кои се навистина од јавен интерес

В. Пристап до информации

Да се адресираат главните пречки со кои се соочуваат новинарите при добивањето јавни информации (на пр. неуспехот на релевантни тела да одговорат на многу барања за информации, неоправданото прекумерно користење на категоријата „доверливо“ за документи што не се од таква природа)

Г. Клевета

Намалување на бројот на случаи на клевета што стигнуваат во судовите што треба да се постигне преку:

Ревидирање на законодавството за да се отстранат случаите од типот „чест“, „достојност“ и „навреда“, кои се покренуваат подзаконската дефиниција на навреда, а спаѓаат надвор од опсегот на навреда во смисла на член 10 од ЕКЧП

Ревидирање на процедуралните правила со цел исклучување на мали случаи и наместо тоа зголемување на користењето медијација за решавање на истите

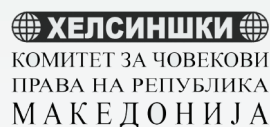
Поддршка и промоција на поголемо користење на саморегулацијата како алтернатива за судско постапување

Гарантирање и спроведување, на политичко ниво, на практикувањето на соодветно самоограничување од страна на политичарите и јавните функционери за да не се покренува постапка за клевета, во согласност со принципите на ЕСЧП

Инфографикот е составен врз основа на следењето на спроведувањето на Итните реформски приоритети на Мрежа 23, во кое учествуваа следниве членки на Мрежата:

Институт
за
европска
политика.
Скопје

ХЕЛСИНШКИ
КОМИТЕТ ЗА ЧОВЕКОВИ
ПРАВА НА РЕПУБЛИКА
МАКЕДОНИЈА

КОАЛИЦИОНИ
КОАЛИЦИЈА
КОАЛИЦИЈА
СИТЕ ЗА ПРАВИЧНО СУДЕЊЕ
ТЕ GJITHË PËR GJYKIME TE DREJTA
SARINE BASO NIJAMALO KRISIPE

НВО ИНФОЦЕНТАР